

Висновок спеціаліста не є доказом у кримінальному провадженні щодо злочинів. Такий висновок може бути використано як доказ виключно у кримінальних провадженнях про вчинення проступків.

Такий висновок Колегії суддів ВС ґрунтується на наступному. Згідно з ч. 2 ст. 84 КПК процесуальними джерелами доказів є показання, речові докази, документи, висновки експертів. Тобто обставини, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, можуть бути встановлені на підставі доказів, отриманих з цих джерел, зокрема висновків експерта. Законодавець, передбачивши у ч. 2 ст. 101 КПК право сторони захисту надати суду висновок експерта, тим самим

передбачив і обов'язок суду його розглянути у сукупності з іншими доказами.

Експертом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, має право відповідно до Закону України «Про судову експертизу» на проведення експертизи і якій доручено провести дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери її знань (ч. 1 ст. 69 КПК). Експерт зобов'язаний особисто провести повне дослідження і дати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок на поставлені йому запитання, а в разі необхідності -роз'яснити його; прибути до суду і дати відповіді на запитання під час допиту (пункти 1, 2 ч. 5 ст. 69 КПК).

Висновок експерта - це докладний опис проведених експертом досліджень та зроблені за їх результатами висновки, обґрунтовані відповіді на запитання, поставлені особою, яка залучила експерта, або слідчим суддею чи судом, що доручив проведення експертизи (ч. 1 ст. 101 КПК). Водночас приписи ст. 101 КПК не стосуються висновку спеціаліста.

В свою чергу, відповідно до ч. 1 ст. 71 КПК (в редакції Закону від 17 червня 2020 року № 720-ІХ) спеціалістом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками і може надавати консультації та висновки під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок.

Спеціаліст має право надавати висновки з питань, що належать до сфери його знань, під час досудового розслідування кримінальних проступків, у тому числі у випадках, передбачених ч. 3 ст. 214 КПК (п. 7 ч. 4 ст.71 КПК). Під час дослідження доказів суд має право скористатися усними консультаціями або письмовими роз'ясненнями спеціаліста, наданими на підставі його спеціальних

знань. Спеціалісту можуть бути поставлені питання щодо суті наданих усних консультацій чи письмових роз'яснень (ст. 360 КПК).

Із системного аналізу норм статей 84, 298-1 КПК випливає, що висновок спеціалістів у розумінні абз. 2 ч. 1 ст. 298-1 КПК не є доказом у кримінальному провадженні щодо злочинів, а відтак не може підтверджувати чи спростовувати обставини, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні щодо злочинів.

Наведене узгоджується з послідовною практикою Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (наприклад, із постановами від 27 вересня 2018 року у справі № 533/93/16-к, провадження № 51-4186км18; від 28 липня 2021 року у справі № 754/7890/19, провадження № 51-2468км21; від 24 листопада 2021 року у справі № 711/93/17, провадження № 51-3425 км 21).

У кримінальному провадженні про злочин сторона захисту не залучила експерта у порядку передбаченому ст. 243 КПК для проведення необхідної, на її погляд експертизи, а помилково залучила спеціаліста, висновок якого не може розглядатися як доказ у кримінальному провадженні про злочин.

Постанова Верховного Суду у справі № 583/877/21 від 29 травня 2023 року.

Більш детально за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111348306>

Олена Бабікова

Директор Науково-дослідного інституту проблем досудового розслідування для Науково-дослідний інститут проблем досудового розслідування

[#висновок спеціаліста](#)

[#експертиза у кримінальному провадженні](#)